

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **JUDr. M. H., T., X. B., správca konkurznej podstaty úpadcu P. M. a C., spol. s r.o., v konkurze, H., P.**, IČO: X., za účasti vedľajších účastníkov na strane žalobcu: 1/ **R. P.**, roľnícke a výrobnobchodné družstvo H., X. P., IČO: X. 2/ **P.**, IČO: X., zast. JUDr. I. H., advokátom, S., X. P., 3/ **Š. B., X. D. S. č. X.**, 4/ **Ing. Š. M., H., X. P. U.**, proti žalovanému: 1/ **V., a. s., M., B.**, zast. JUDr. V. A., advokátom, Š., X. B., za účasti vedľajších účastníkov na strane žalovaného: 1/ **M., Š., B.**, 2/ **F., D., B.**, 3/ **S., a. s., C., B.**, všetci zast. JUDr. A. B., advokátom, J., P.O. BOX X., X. B., žalovanému: 2/ **P. a. s., H., X. B.**, IČO: X., zast. JUDr. K. K., advokátom. V., X. B. a žalovanému: 3/ **L. LTD., L., V. B.**, zast. Ing. D. M., Ž., X. T., **o neúčinnosť právnych úkonov**, na odvolanie vedľajších účastníkov na strane žalobcu, 1/ R. P., (č. l. 897), odvolanie vzaté späť (č. l. 906), 3/ Š. B., 4/ Ing. Š. M., podané osobne (č. l. 894), aj v zast. Ing. M. M. – plnomocenstvo č. l. 900 a 901 a opätovne predložené č. l. 903, 904, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 24. 06. 2009 č. k. 76Cb 309/1999 – 883, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 29. 12. 2010 č. k. 76Cb 309/1999 – 999 **z r u š u j e**.

O d ô v o d n e n i e.

Prvostupňový súd napadnutým uznesením konanie vo veci zastavil a ani jednému z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou na súd dňa 12. 11. 1999 a následnými úpravami petitu domáhal určenia neplatnosti právnych úkonov týkajúcich sa prevodu vlastníctva k hnutel'nému a nehnuteľnému majetku – M. T. a M. P., ďalej určenia, že tieto patria do konkurznej podstaty úpadcu P., spol. s r. o., P., v konkurze vedenom na KS Bratislava pod sp. zn. 4K 262/99 a následne určenia neúčinnosti právnych úkonov dlžníka a uloženie povinnosti príslušným katastrálnym úradom vykonať zápis týchto skutočností v listoch vlastníctva.

Uznesením č. k. 76Cb/309/1999-883 zo dňa 24. 06. 2009 súd konanie zastavil z dôvodu späťvzatia návrhu žalobcom (správcom konkurznej podstaty JUDr. T. D.) a zaviazal žalobcu na zaplatenie vedľajším účastníkom na strane žalovaného 1/ náhradu trov konania vo výške 1 071,78 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia k rukám právneho zástupcu JUDr. A. B. Žalovaným 1/, 2/, súd náhradu trov konania nepriznal.

Proti zastavujúcemu uzneseniu podali odvolanie vedľajší účastníci na strane žalobcu 1/ R. P., 3/ Š. B. a 4/ Ing. Š. M. Vedľajší účastník na strane žalobcu 1/ zobral svoje odvolanie, ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu, späť.

Najvyšší súd SR uznesením č. k. 2Obo 100/2009-926 zo dňa 11. 11. 2009 napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že prvostupňový súd nerozhodol vecne správne (§ 221 ods. 1 písm. 1/ a ods. 2 tohto ustanovenia OSP). V svojom uznesení uviedol, že dôležitou otázkou je zatriedenie tohto sporu. Ide o spor vyvolaný konkurzným konaním, vedeným pod sp. zn. 4K 262/1999. Na takýto spor sa zásadne vzťahujú ustanovenia zákona č. 328/1991 Zb. v spojení s § 205 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z., a v tej súvislosti platí aplikácia ustanovení ZKV v rozsahu § 66e ods. 1, 2, ZKV. Tu odvolací súd skonštatoval, že ani jeden z tých, ktorí sa k odvolaniu odvolateľov vyjadrovali (včítane SKP) sa tým neriadili.

Odvolací súd ďalej uviedol, že v tomto spore sa neaplikujú ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 42a), ale ustanovenia osobitného predpisu (ZKV). Oprávneným subjektom na podanie takéhoto návrhu je predovšetkým konkurzný veriteľ alebo správca konkurznej podstaty. Takýto návrh je súčasťou konkurzného konania. Oprávnené osoby, či už konkurzný veriteľ alebo SKP, ktorým je zákonom daná možnosť podania návrhu, nepodávajú ho v mene svojej osoby ako svoje právo, ale je viazané na celý systém konkurzu. SKP je pri výkone svojej funkcie vždy správcom konkurznej podstaty, ktorý má svoje postavenie upravené

v ZKV, a nie je účastníkom konania v zmysle OSP, aj keď z jeho postavenia mu plynú niektoré práva obdobné ako u účastníka konania. Kto je účastníkom konkurzu upravuje § 7 ZKV a ak sa považuje incidenčný spor za spor v súvislosti s konkurzným konaním, potom za účastníka nemožno považovať SKP, keď jeho práva nie sú dotknuté, ale ostatných účastníkov. Konkurzní veritelia majú osobitné postavenie; sú účastníkmi konkurzného konania, pritom postavenie správca na jednej strane chráni záujmy úpadcu a na strane druhej aj záujmy konkurzných veriteľov a nemôže ich svojím konaním poškodzovať. Konkurzní veritelia žalobu, ktorou je odporovaný právny úkon dlžníka, už nemôžu podať (uplynutie lehoty) a svojím postupom, teda podaním žaloby a jej späťvzatím správca podstaty im ju znemožnil podať. Vôbec bez súhlasu konkurzných veriteľov takýto úkon urobiť nemohol.

Odvolačí súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že jednostranný, neprípustný a nezmyselný postup SKP (včítane späťvzatia návrhu bez ohľadu na postoj konkurzných veriteľov), je dôvodom na postup konkurzného súdu podľa § 8 ods. 5 ZKV.

Ďalej uviedol, že nemožno súhlasiť s tým, že SKP v konkurznom konaní pri incidenčnom konaní je „dominus litis“, ako je postavenie navrhovateľa v občianskom súdnom konaní. Ak by sa týmto spôsobom posudzovalo jeho postavenie, konanie by muselo byť zastavené pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Tak ako znalec neurčuje svoje postavenie v spore, obdobne ani SPK – to mu určuje zákon.

V odôvodnení zrušovacieho uznesenia sa tiež uvádza, že incidenčné žaloby a z toho vzišlé rozhodnutia dopĺňujú a riešia sporné otázky v konkurznom konaní. ZKV tento pojem nepozná, ale v praxi sa používa podľa obsahu otázky, ktorú rieši.

Na záver odvolací súd konštatoval, že k vypracovaniu rozhodnutia 2Obo 170/2004 vzhľadom na skutkové okolnosti (právne úkony vykonané v podstate súčasne s vyhlásením konkurzu, personálne prepojenie ...) a s tým spojenú právnu náročnosť, si zo strany odvolacieho súdu vyžadovalo veľkú časovú náročnosť a vypätie, čo sa odzrkadlilo v jeho rozsahu na 17-tich stranách. Uviedol, že sa musel vyporiadať aj s tzv. právnym názorom dovolacieho súdu v zrušujúcom rozsudku č. k. ObdoV 73/2002. Pri rozsudku 2Obo 170/2004, ktorý bol zrušený dovolacím súdom, ale aj rozsudku prvostupňového súdu č. k. 76Cbi 309/1999 - 148 jeho rozsudkom (1Obdo V102/2004) a pre vyslovenie jeho právneho názoru z 12 stranového zrušujúceho rozsudku postačilo necelé pol strany. Odvolací súd neskúmal otázku úmyslu dlžníka poškodiť veriteľa a to vtom, že koľko pohľadávok a v akej výške sú tieto pohľadávky vymáhateľné. Takej istej chyby sa mal dopustiť aj prvostupňový

súd, a preto aj jeho rozhodnutie bolo zrušené. Podľa názoru odvolacieho súdu takej chyby sa nedopustil ani jeden zo súdov.

V zrušujúcom uznesení odvolací súd uložil súdu prvého stupňa v ďalšom konaní vychádzať z dôvodov rozsudku 2Obo 170/2004, tam vysloveného právneho názoru a pokiaľ sa preukáže opodstatnený iný právny názor, rozhodnúť podľa toho s tým, že uvedený právny názor je pre prvostupňový súd záväzný.

Súd prvého stupňa po dôkladnom preskúmaní súdneho spisu opätovne dospel k záveru, že konanie je potrebné zastaviť, a to z nasledovných dôvodov:

Súd sa v tomto konaní nemohol riadiť usmernením odvolacieho súdu: „V ďalšom konaní bude musieť vychádzať z dôvodov rozsudku 2Obo 170/2004, tam vysloveného právneho názoru a pokiaľ sa preukáže iný opodstatnený názor, rozhodnúť podľa toho“. Rozsudok 2Obo 170/2004 z 29. 09. 2004 bol totiž rozsudkom dovolacieho súdu z 30. 09. 2005 (v znení opravného uznesenia z 29. 05. 2006) zrušený a vrátený súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že rozsudok 2Obo 170/2004 demonštroval nesúhlas s právnymi závermi dovolacieho súdu (ObdoV 73/2002) a odvolací súd sa v dokazovaní vôbec nezaoberal skúmaním otázok v ňom označených ako pre rozhodnutie veci podstatných.

Ďalším dôvodom opakovaného zastavenia konania je, že podľa názoru súdu prvého stupňa neexistuje zákonný dôvod označený odvolacím súdom ako rozhodujúci pre zrušenie pôvodného zastavujúceho uznesenia ako vecne nesprávneho – teda § 221 ods. 1 písm. i/ OSP, podľa ktorého súd rozhodnutie zruší, len ak sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak tak dôvody neexistovali.

V prejednávanej veci sa na č. 1. 871 súdneho spisu nachádza písomné podanie správcu konkurznej podstaty úpadcu P., spol. s r. o., v konkurze, IČO: X., osobne doručené súdu 05. 05. 2009, označené ako späťvzatie žalobného návrhu podľa § 96 ods. 1 OSP, z ktorého bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že žalobu berie späť v celom rozsahu, navrhuje konanie zastaviť a nepriznať žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania. Jeho podpis je úradne overený.

Z obsahu tohto podania bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že ide o jednoznačný a bezpodmienečný prejav vôle žalobcu zobrať návrh späť, a to v celom rozsahu, teda prejav vôle, aby sa o žalobe nekonalo a meritórne nerozhodovalo.

Žalovaní 1/, 2/ a 3/ a vedľajší účastníci na ich strane so späťvzatím návrhu súhlasili.

Podľa ustálenej judikatúry súdov späťvzatie žaloby je jednostranným procesným úkonom účastníka, ktorého účinky nastavajú tým, že dôjde súdu. Ak sa tak stane, nemožno späťvzatie odvolať (ČR – súdna judikatúra 49/2002). Podľa zverejnených judikátov súdov v SR, napr. – R 54/1992: Ak vezme účastník svoj návrh na začatie konania späť, ide o procesný úkon voči súdu, ktorým prejavuje vôľu, aby sa nekonalo a o veci meritórne nerozhodovalo, podľa R 60/1999: Ak žalobca vzal žalobu späť, nemôže späťvzatie odvolať.

Účastníkom súdneho konania je ten, komu svedčí definícia účastníctva v zmysle § 90 OSP.: Účastníkmi konania sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje. V druhej časti zákonnej definície účastníctva zákon určuje okruh účastníkov podľa hmotnoprávnej (vecnej) legitímácie. Pre posúdenie otázky účastníctva je dôležité, kto je vo sfére hmotného práva nositeľom konkrétneho práva. Postavenie účastníka občianskeho súdneho konania na strane žalobcu (ako je určené v druhej časti definície Účastníctva v § 90 OSP) – aktívnu legitímáciu – dáva správcovi konkurznej podstaty ustanovenie § 15 ods. 1 ZKV; Konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné.

V občianskom súdnom konaní teda patria správcovi konkurznej podstaty rovnaké práva a povinnosti, ako majú všetci ostatní účastníci občianskeho súdneho konania, a teda aj dispozícia žalobou a jej predmetom.

Prejednávaná vec je svojím charakterom tzv. incidenčným sporom, vyvolaným konkurzom, ktorá sa procesne riadi ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku a hmotnoprávne zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení účinnom ku dňu podania návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu P. spol. s. r. o., P.

Pre úplnosť súd považuje za potrebné s poukazom na ustálenú judikatúru uviesť, že správca konkurznej podstaty nie je účastníkom konkurzného konania, vedeného podľa ZKV. Ako zvláštny procesný subjekt má samostatné postavenie ako voči úpadcovi, tak voči zástupcu úpadcu.

Z ustanovení ZKV vyplýva, ktoré konkurzného konania vykonáva správca samostatne, ktoré so súhlasom úkony v rámci súdu a ktoré s určitým kvalifikovaným súhlasom konkurzných veriteľov. ZKV ukladá správcovi povinnosť konať s odbornou starostlivosťou, neukladá mu však povinnosť pri rozhodovaní o dispozícii s akoukoľvek žalobou, ktorú v súvislosti s konkurzom podal, resp. s jej predmetom, žiadať o súhlas konkurzných veriteľov. Navyiac v prejednávanej veci mal ktorýkoľvek z konkurzných veriteľ rovnakú zákonom predpokladanú možnosť podať žalobu o neúčinnosť ktoréhokoľvek právneho úkonu dlžníka, za predpokladu ukrátenia vymáhateľnej pohľadávky konkurzných veriteľov.

„Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia“.

Proti tomuto uzneseniu podali odvolanie: „vedľajší účastníci“ na strane žalobcu v 1. rade, M., F., S., a. s., všetci zast. advokátom, JUDr. A. B. (č. l. 1012), ktoré odvolanie bolo vzaté späť (č. l. 1034) a Ing. D. M. (č. l. 1019), ktoré odvolanie bolo vzaté späť (č. l. 1040), ako bola „vzatá späť“ aj námietka zaujatosti voči senátu odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, OSP), bez pojednávania prejednal vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáhal preskúmania rozhodnutia (§ 212 ods.1, § 214 ods. 2 písm. c/ OSP) dospel k záveru, že odvolanie je právne dôvodné, prvostupňový súd nepostupoval správne, preto jeho napadnuté uznesenie zrušil, pretože nemalo byť vydané (§ 221 ods. 1 písm. i/ OSP).

Prvostupňovému súdu treba vytknúť, že umožnil pri nahliadnutí do spisov pravdepodobne niektorému advokátovi a pritom do kópie prvého uznesenia odvolacieho súdu z 11. novembra 2009 č. k. 2Obo 100/2009 – 926, urobiť priam diletantské poznámky do odôvodnenia tohto uznesenia, nachádzajúceho sa v prílohách. Išlo o bezprecedentné zneužitie práva zo strany účastníka, resp. toho komu do spisov bolo umožnené nahliadnuť, pričom ani sám autor sa nepodpísal, že taký zásah robí a nezaznamenal to ani súd, ktorý o tom záznam urobiť mal. Najhoršie je na tom, že tieto poznámky svedčia o neodbornosti ich autora a preto sa asi hanbil pod ne podpísať.

Odvolací súd vo vyššie citovanom zrušujúcom uznesení (2Obo 100/2009) presne uviedol ako má postupovať prvostupňový súd, pričom právo, ktoré si vymyslel správca konkurznej podstaty, vziať návrh na začatie incidenčnej žaloby späť a ktoré aj realizoval

a prvostupňový súd ho akceptoval, odvolací súd neakceptoval a uznesenie o zastavení konania zrušil a vo veci nariadil ďalej konať.

Napadnuté uznesenie, ktoré ako by vychádzalo z už vyššie uvedených diletantských poznámok už nerešpektuje žiadne procesné ustanovenia. Späťvzatia návrhu správcom konkurznej podstaty sa už nedotýka, ale nerešpektuje ani ustanovenie § 226 OSP. Zase niekto podal odvolanie, je otázne či ho podal oprávnený, ale ten kto ho podal a režíroval nemal dostatočnú predstavu, ako so späťvzatím treba naložiť.

Všetko vyplýva z nerešpektovania ZKV (zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní), menovite ohľadne určenia okruhu účastníkov konania, ktorého súčasťou je aj incidenčné konanie.

Podľa § 66e ZKV

(1) Na konkurz sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku,
1) ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Ustanovenia iných právnych predpisov, ktoré upravujú právne vzťahy upravené aj týmto zákonom, sa na konkurz a vyrovnanie nepoužijú, ak upravujú tieto právne vzťahy odlišne od tohto zákona.

Okruh účastníkov konkurzu rieši ustanovenie § 7 ZKV takto: (1) Účastníkmi konkurzu sú veritelia, ktorí podali návrh na vyhlásenie konkurzu, veritelia, ktorí prihlásili svoje pohľadávky podľa § 20 (ďalej len "konkurzní veritelia"), a dlžník.

(2) Účastníkmi konkurzu sa stanú aj veritelia pohľadávok proti podstate (§ 31 ods. 3) a veritelia pohľadávok podľa § 31 ods. 1 písm. a) až c), ak ich nárok nebol uspokojený a uplatnili pohľadávku na súde, ktorý vyhlásil konkurz, žalobou, prihláškou alebo ak sú zahrnutí do zoznamu na účely rozvrhu (§ 29 ods. 1).

(3) Postavenie účastníka konkurzu veriteľovi zaniká, ak celá jeho pohľadávka ostala sporná z dôvodu, že svoje právo v lehote určenej súdom neuplatnil, alebo ho uplatnil neúspešne (§ 23 ods. 2 a 5).

(4) Ak došlo počas konkurzu k zmene veriteľa pohľadávky zo zákona alebo zo zmluvy, účastníkom konkurzu sa namiesto pôvodného veriteľa stáva nový veriteľ; pôvodný veriteľ a nový veriteľ túto skutočnosť oznámia súdu. Oznámenie musí byť doložené listinou

preukazujúcou prechod pohľadávky, v prípade prevodu pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávky. K zmene účastníka konania dochádza doručením oznámenia tejto skutočnosti súdu, najneskôr však do vydania rozvrhového uznesenia (§ 30 ods. 1). Ak oznámenie nie je doložené listinou preukazujúcou prechod pohľadávky a v prípade prevodu pohľadávky zmluvou o postúpení pohľadávky, súd rozhodne o nepripustení zmeny účastníkov konkurzu uznesením. Na zámenu účastníkov konkurzu sa nevzťahuje osobitný predpis. (1b § 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Ani prvostupňový súd, ani účastníci konkurzu, ale ani prvší správca konkurznej podstaty na toto ustanovenie nebrali ohľad. Vytvorili okruh tzv. vedľajších účastníkov, dokonca aj zahraničnej firmy, ktorí v incidenčnom konaní nemali čo hľadať, ale keďže prvostupňový súd ich do konania pripustil, odvolací súd na tom nemohol nič meniť.

Incidenčná žaloba a s ňou spojené odporovateľné právne úkony v tomto spore procesne sú upravené v § 15 ZKV a poukážeme iba na odseky 1 a 2:

(1) Konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

(2) Odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy

Nie je rozhodujúce či išlo o platné právne úkony, alebo neplatné, pretože proti konkurznému veriteľovi (bez ohľadu či odporováciu žalobu podal konkurzný veriteľ alebo SKP) je taký právny úkon neúčinný . Ak takú žalobu podal SKP, už ju nemôže podať konkurzný veriteľ, pretože by ju už nemohol podať v stanovenej lehote. V tom je aj obsiahnuté, prečo SKP nemôže incidenčnú žalobu zobrať späť bez súhlasu všetkých konkurzných veriteľov.

Vystáva otázka čo pod tými tzv. vedľajšími účastníkmi (na strane odporcu) podľa ZKV treba rozumieť. Ani priami účastníci nemôžu pod vedľajšími účastníkmi vidieť subjekty (dokonca aj zahraničných) ktorí týmito právne neúčinnými právnymi úkonmi

vytunelovali, alebo pomáhali vytunelovať dlžníka pred vyhlásením konkurzu v takom rozsahu, že po jedenástich rokoch SPK zistil, že úpadca je nemajetný a pre nemajetnosť treba konkurz zrušiť.

Pre prvostupňový súd odvolací súd dodáva, že nie je rozhodujúce, ako (na koho) boli evidované právne vzťahy, ktoré s týchto právnych úkonov vzišli a ďalšie právne úkony, pretože sú postihnuté absolútnou neplatnosťou a nebránia v konkurznom konaní pokračovať. To bude povinnosťou novourčeného SKP. Je vecou konkurzných veriteľov, alebo tých, čo na ukončení konkurzu majú záujem, aby pri inom postupe podali trestné oznámenie na tých, čo konkurz znemožnili alebo znemožňujú. Je naznačený aj postup novovymenovaného SKP.

Je naivné zo strany účastníkov na strane žalovaných, ale aj na strane odvolaného správcu si myslieť, že rôznymi obštrukciami docielia iný ako zákonný stav a ukončenie konkurzného konania. Pokiaľ ide o prvostupňový súd, pokiaľ nebude rešpektovať záväzný názor odvolacieho súdu, odvolací súd bude iniciovať na Súdnej rade Slovenskej republiky jeho disciplinárny postih, lebo doterajší postup a doterajšie výsledky sú dehonestáciou práva.

Napadnuté uznesenie vôbec nemalo byť vynesené a odvolaciemu súdu neostávalo preto nič iné, ako ho zrušiť.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. mája 2011

JUDr. Jozef Štefanko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Helena Farkašová

